

УДК 338.467

DOI: [10.26565/2311-2379-2025-108-09](https://doi.org/10.26565/2311-2379-2025-108-09)**О. А. ШУБА***

кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки та світового господарства
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6186-6700>, e-mail: e.shuba@karazin.ua

М. В. ШУБА*

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2581-6914>, e-mail: marinashuba@karazin.ua

М. В. САГУРА*

магістр
e-mail: marharyta.sahura@student.karazin.ua

* Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна

УКРАЇНСЬКІ ІТ-КОМПАНІЇ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ПОСЛУГ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Світовий ринок ІТ-послуг відіграє важливу роль у розвитку економіки України: підвищує ВВП, сприяє створенню робочих місць, залучає інвестиції, посилює інтеграцію в глобальну економіку. Водночас український ІТ-сектор стикається з викликами: економічна нестабільність, відтік кадрів, кіберзагрози. У статті розглянуто провідні компанії на світовому ринку ІТ-послуг: Accenture, Tata Consultancy Services, Infosys, IBM і Capgemini. Вони спеціалізуються на хмарних рішеннях, розробці програмного забезпечення, автоматизації, впровадженні штучного інтелекту, цифровізації бізнесу та ІТ-консалтингу. Визначено ключові тенденції глобального ринку: зростання попиту на хмарні технології, генеративний ШІ, послуги з кібербезпеки. Проаналізовано експорт та імпорт ІТ-послуг України у 2019–2023 роках. До початку повномасштабного вторгнення спостерігалось зростання експорту відповідно до світових тенденцій. Після 2022 року частина компаній скоротила обсяги діяльності. Найбільшу частку реалізованих послуг становили програмування та консультування. Структура імпорту подібна: переважають комп'ютерні, телекомунікаційні та інформаційні послуги. Близько 70% експорту припадає на десять країн. Виявлено українські тенденції: зростання кількості суб'єктів господарювання (до 2023 року), домінування фізичних осіб-підприємців, стрімкий розвиток ШІ-компаній (зростання на 117% за 2013–2023 роки, уповільнення після 2022 року), значне зростання кількості продуктових компаній (+273%). За кількістю ІТ-компаній Україна посідає друге місце в Центральній-Східній Європі після Польщі.

Ключові слова: **комп'ютерні послуги, телекомунікаційні послуги, інформаційні послуги, інформаційні технології, світовий ринок послуг інформаційних технологій.**

JEL Classification: F14, F23, L86, H56.

Постановка проблеми. Розвиток інформаційних технологій інтегрується у всі галузі світової економіки, формуючи стійкі конкурентні переваги за рахунок покращення якості пропонуваного товарів та послуг, що збільшує попит на ці технології. Інформаційні технології мають значний вплив як на розвиток світової економіки, так і на економіку окремих країн, зокрема економіку України. Ринок послуг інформаційних технологій України характеризується зростанням і проблема конкурентоспроможності вітчизняних компаній на світовому ринку ІТ-послуг є надзвичайно важливою, тому дослідження сучасного стану українських ІТ компаній на світовому ринку послуг інформаційних технологій є актуальним.

Аналіз останніх досліджень. Серед дослідників підґрунтя появи комп'ютерів, які в свою чергу дали можливість існуванню сфери інформаційних технологій слід визначити роботи наступних зарубіжних науковців (Campbell-Kelly et al., 2023), (Mahoney, 1988), (Singh, Shamkuwar & Sharma, 2018). Теорія розв'язання винахідницьких задач, яка заклала основу для сучасних методів прогнозування, викладена в роботі (Shao et al., 2023) проблеми виходу на



ринок багатопроTOCOLного маршрутизатора AGS розглянуто в роботі (Russell, Pelkey & Robbins, 1986). Проблеми складності пошуку та отримання інформації в мережі ARPANET викладено в роботі (Abbate, 1999). Шляхи вирішення цих проблем визначені в роботі (Bakshi, 2023). Розвиток українського ІТ-ринку висвітлено в праці вітчизняних вчених (Карий, Гальків & Цапулич, 2021).

Мета та завдання. Метою дослідження є визначення найбільших ІТ-компаній України, які представлені на світовому ринку послуг інформаційних технологій.

До основних завдань дослідження відносяться наступні:

- визначити найбільші ІТ-компанії, які пропонують свої продукти на світовому ринку послуг інформаційних технологій;
- виявити основні тенденції, існуючі на світовому ринку послуг інформаційних технологій;
- проаналізувати динаміку експорту та імпорту послуг інформаційних технологій України;

виокремити основні тенденції українського ринку ІТ-послуг.

У статті були використані наступні **методи дослідження**:

- принцип історизму – було застосовано під час дослідження етапів розвитку ринку ІТ послуг;
- метод узагальнення – було використано при формування сутності послуг інформаційних технологій, видів ІТ послуг, способів їх надання;
- аналіз і синтез – було застосовано при вивченні статей, звітів міжнародних організацій та інших даних про ринок послуг інформаційних технологій;
- порівняльний аналіз – було застосовано при аналізі фінансових звітностей окремих суб'єктів господарювання досліджуваного ринку для підтвердження загально ринкових тенденцій;
- метод класифікації – було застосовано при класифікації послуг інформаційних технологій та дослідженню за типами при аналізі фінансових показників окремих компаній;
- графо-аналітичний метод – було застосовано для візуалізації досліджуваних даних, що спрощує розуміння та дає можливість більш детально вивчити тенденції ринку.

Основні результати дослідження. Появі світового ринку послуг інформаційних технологій передували тисячі років винаходів приладів, які стали підґрунтям для появи комп'ютерів, які в свою чергу дали можливість існуванню сфери інформаційних технологій. Найпершим попередником комп'ютерів став абак, створений приблизно 3000 до н.е., який представляв собою систему намистинок, закріплених на вертикальних паличках 1. (Campbell-Kelly et al., 2023). Наступним винаходом став друкарський верстат, який був однією із перших технологій в сфері баз даних та впорядкування інформації (Mahoney, 1988). Протягом наступних століть людство накопичувало знання і у 1820-х рр. відбувся винахід першого механічного комп'ютера, який отримав назву різницева машина (Singh, Shamkuwar & Sharma, 2018). В середині ХХ століття з'явилися теорії та інструменти прогнозування, такі як TRIZ – теорія розв'язання винахідницьких задач, яка заклала основу для сучасних методів прогнозування (Shao et al., 2023). Нарешті, першим електронним цифровим комп'ютером став ENIAC, який дозволяв розв'язувати великий обсяг чисельних задач, зокрема задачі балістики. Зберігати налаштування вдалось в комп'ютері EDSAC 5 (Campbell-Kelly, 2007). Також отримали розвиток інтернет-технології. Так, в 1986 році було випущено на ринок багатопроTOCOLний маршрутизатор AGS (Russell, Pelkey & Robbins, 1986).

Поява у 1990-х роках Інтернету на основі мережі ARPANET дозволила отримати такі технологічні рішення, як електронна пошта, передача файлів та інші програми. Проте існували проблеми складності пошуку та отримання інформації (Abbate, 1999). Вирішити ці проблеми стало можливим у Всесвітній павутині, яка надала доступ до сайтів за допомогою гіперпосилань, які з'єднували інформацію на різних сторінках (Bakshi, 2023).

Розробка багатофункціональних мобільних приладів та хмарних технологій якісно змінили напрямки розвитку ІТ-сфери, сформувався і світовий ринок послуг інформаційних технологій. З 2000-х років починається конвергенція різних типів мобільних пристроїв в одну розробку: Apple, Samsung, Google створюють як мобільні пристрої, так і мобільні програми для оптимізації їх використання (Kjeldskov, 2014).

Розвиток українського ІТ-ринку почався після розпаду СРСР, хоча основу цього розвитку було закладено ще у 1950-х рр. з винаходом малої електронної обчислювальної машини, проєкт якої був розроблений Інститутом електродинаміки Національної академії наук України (Карий, Гальків & Цапулич, 2021).

Сучасний світовий ринок послуг інформаційних технологій характеризується стабільним та постійним зростанням (рис. 1). Так, за період з 2019 до 2023 рр., сумарний дохід ІТ-компаній, представлених на цьому ринку, зріс на 50%.

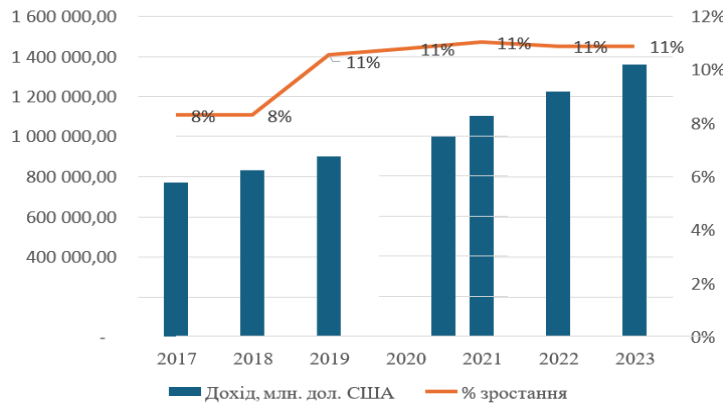


Рис. 1. Доходи ІТ-компаній, 2017–2023 рр., млн. дол. США
Fig. 1. Revenues of IT companies, 2017–2023, million US dollars

Джерело: авторська розробка за даними (Horizon. Grand View Research, 2024)

Серед найбільших ІТ-компаній, які пропонують свої продукти на світовому ринку послуг інформаційних технологій, можна виділити п'ять компаній-лідерів:

1. Ірландська компанія Accenture, надає послуги консультування, технологічні послуги, в тому числі хмарні послуги, послуги розробки програмного забезпечення, автоматизації та впровадження штучного інтелекту. Реалізує послуги більше 9 000 клієнтам з різних сфер економічної діяльності (промисловість; охорона здоров'я та державна сфера; фінансові послуги; комунікації, медіа та технології; сировинна промисловість) у 50 країн Північної Америки, Європи та ринків, що розвиваються (Accenture, 2024).

2. Індійська транснаціональна компанія Tata Consultancy Services (TSC), надає послуги інформаційних технологій, в тому числі хмарні послуги, послуги з впровадження штучного інтелекту, послуги захисту в інформаційному просторі. Здійснює свою діяльність у 152 країнах світу (Північна Америка, Велика Британія, Континентальна Європа, Азіатсько-Тихоокеанський регіон, Близький Схід та Африка, Індія, Латинська Америка) та охоплює різні сфери: банківський, фінансовий сектори та страхування; комунікації, медіа; споживчий сектор; охорона здоров'я та промисловість (TSC, 2024).

3. Індійська транснаціональна компанія Infosys, спеціалізується на послугах цифровізації бізнесу, зокрема послуги з впровадження штучного інтелекту та розробці складного програмного забезпечення. Здійснює свою діяльність у 56 країн світу (Північна Америка, Європа, Індія) та охоплює такі сфери: фінансові послуги; роздрібна торгівля; виробництво; енергетика та комунальні послуги; комунікації; високі технології; медико-біологічна сфера (Infosys, 2024).

4. Транснаціональна компанія США International Business Machines Corporation (IBM), пропонує послуги з програмного забезпечення (платформи автоматизації, платформи генеративного штучного інтелекту); консультування трансформації бізнесу; технологічне консультування. Компанія представлена у 175 країнах (Північна та Південна Америка, Європа, Середній Схід, Африка, Азіатсько-Тихоокеанський регіон) (IBM, 2024).

5. Французька транснаціональна компанія Capgemini, спеціалізується на послугах з розробки додатків та технологічних послугах; аутсорсингу бізнес-процесів; інфраструктурних та

хмарних послугах. Компанія реалізує свої послуги у 50 країнах (Європа, Північна Америка, Азіатсько-Тихоокеанський регіон) (Sargemini, 2024).

Основними тенденціями на сучасному світовому ринку послуг інформаційних технологій є зростання попиту на послуги хмарних технологій, генеративного штучного інтелекту та управління безпекою.

Стосовно ІТ послуг в Україні за досліджуваний період (2019–2023 рр.), можна відзначити, що загальний обсяг реалізованих послуг інформаційних технологій зріс майже на 140% (рис. 2).



Рис. 2. Динаміка реалізованих послуг інформаційних технологій в Україні, 2019–2023 рр., тис. грн.

Fig. 2. Dynamics of provided information technology services in Ukraine, 2019–2023, thousand UAH

Джерело: побудовано авторами за даними (Державна служба статистики України, 2024)

Сповільнення темпів зростання з 2022 року пов'язано з початком повномасштабної війни, більшість діючих проектів було зупинено, а нові проекти в даній сфері скоротилися. У структурі послуг інформаційних технологій за досліджуваний період найбільшу частку становлять послуги комп'ютерного програмування та консультування (Гайворонська & Заярнюк, 2023).

Аналіз динаміки експорту послуг інформаційних технологій України до початку повномасштабного вторгнення РФ свідчить про відповідність існуючій світовій тенденції до зростання (рис. 3). З початком повномасштабної війни частина компаній в Україні припинила діяльність, частина продовжила свою діяльність у менших обсягах.

Протягом досліджуваного періоду структура експорту послуг інформаційних технологій України зазнала суттєвих змін, так суттєвого зростання зазнали комп'ютерні послуги, що пояснюється активним розвитком технологій та впливом пандемії на зростання попиту на комп'ютерні послуги.

Динаміка імпорту послуг інформаційних технологій має схожу тенденцію з експортом, проте є деякі відмінності. З одного боку, з 2017 року спостерігалася тенденція до зростання, зі значним скороченням у 2022 році та відновленням у 2023 році. Відмінністю є те, що у 2023 році обсяг імпорту був майже на 40% більше, ніж у 2022 році, на відміну від зменшення за цей рік експорту. Структура імпорту відповідає структурі експорту: переважають комп'ютерні послуги, на другому місці телекомунікаційні послуги, на третьому – інформаційні послуги (рис. 4).



Рис. 3. Динаміка експорту послуг інформаційних технологій компаніями з України, 2010–2023 рр., млн. дол. США

Fig. 3. Dynamics of exports of information technology services by companies from Ukraine, 2010–2023, million US dollars

Джерело: побудовано авторами за даними (Національний банк України, 2024)



Рис. 4. Динаміка імпорту послуг інформаційних технологій компаніями з України, 2010–2023 рр., млн. дол. США

Fig. 4. Dynamics of imports of information technology services by companies from Ukraine, 2010–2023, million US dollars

Джерело: побудовано авторами за даними (Національний банк України, 2024)

В географічній структурі експорту послуг інформаційних технологій України майже 70% приходить на 10 країн, серед яких найбільшу частку зайняли США (40% всього експорту за 2023 рік). Наступними ринками збуту були Мальта (9%), Великобританія (8% за 2023 рік). Спостерігалось збільшення обсягів експорту до Кіпру, Польщі та Ізраїлю та зменшення обсягів експорту до Німеччини, Швейцарії, Данії та Швеції (рис. 5). Збільшення обсягів експорту до Кіпру та Мальти може пояснюватись тим, що компанії-податкові агенти можуть бути офшорними зонами суб'єктів діяльності США та Великобританії.

Географічна структура імпорту інформаційних технологій компаніями з України схожа з структурою експорту. Так, за 2023 рік на 10 найбільших країн-експортерів в Україну припадало 73% імпорту. Найбільшу частку українського імпорту складає імпорт із США (11% за 2023 рік), наступними країнами є Великобританія та Ірландія (по 10% кожна за 2023 рік). Спостерігалось

зростання обсягів імпорту з Нідерландів, Туреччини, Польщі та Китаю та скорочення імпорту з Німеччини, Австрії, Кіпру, Чехії та Франції (рис. 6).

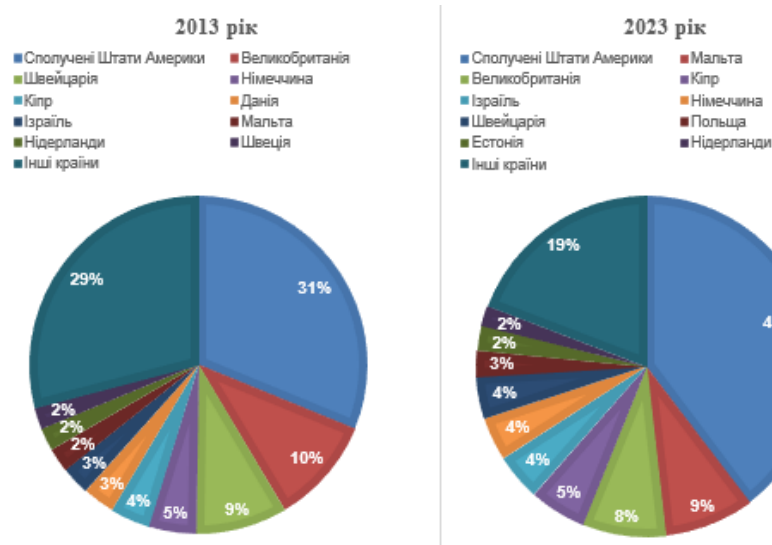


Рис. 5. Географічна структура експорту послуг інформаційних технологій компаніями з України, 2010–2023 рр., млн. дол. США.

Fig. 5. Geographical structure of exports of information technology services by companies from Ukraine, 2010–2023, million US dollars

Джерело: побудовано авторами за даними (Національний банк України, 2024)

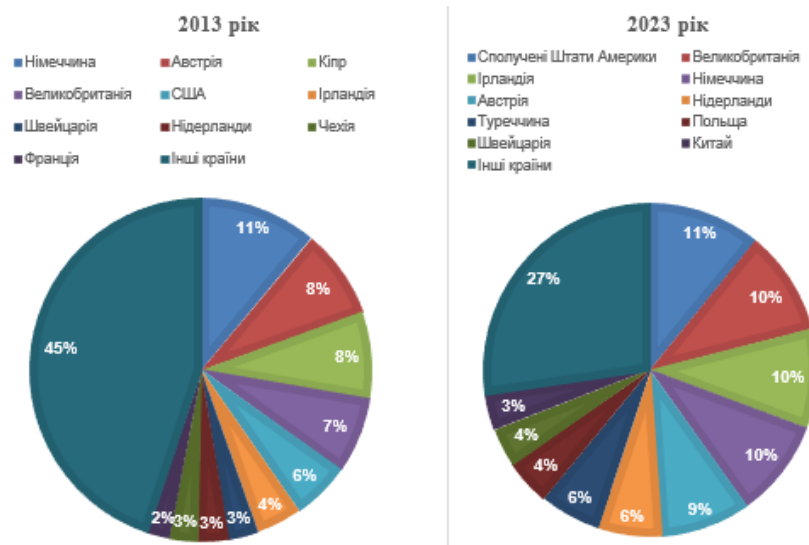


Рис. 6. Географічна структура імпорту послуг інформаційних технологій компаніями з України, 2010–2023 рр., млн. дол. США

Fig. 6. Geographical structure of imports of information technology services by companies from Ukraine, 2010–2023, million US dollars

Джерело: побудовано авторами за даними (Національний банк України, 2024)

Український ринок інформаційних технологій (ІТ) характеризується певними тенденціями, серед яких можна виділити наступні:

1. Зростання кількості діючих суб'єктів господарювання (до 2023 року). Так, за досліджуваний період (2019–2022 рр.) кількість ФОП та юридичних осіб зросла на 54%. Проте у 2023 році їх кількість скоротилася на 3%.

2. У структурі діючих суб'єктів господарювання найбільшу частку займають фізичні особи-підприємці (97% у 2023 році), юридичні особи складають незначну кількість (3% у 2023 році) (рис. 7). Варто відзначити, що ФОП зазнали меншого скорочення (на 3% у 2023 році), ніж юридичні особи (на 9% у 2023 році).

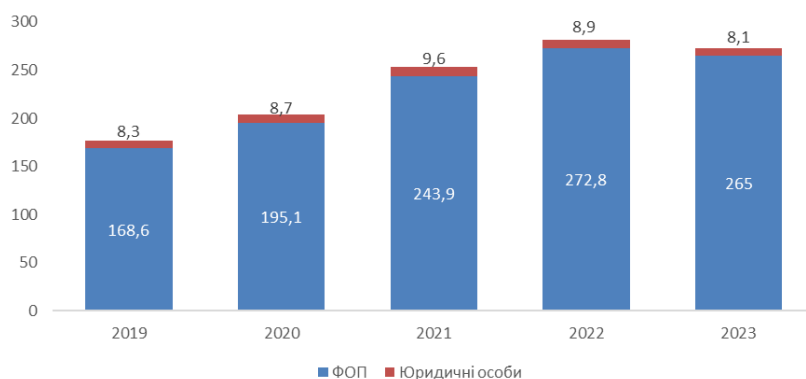


Рис. 7. Структура діючих суб'єктів господарювання у сфері інформаційних технологій, 2019–2023 рр., тис. шт.

Fig. 7. Structure of operating business entities in the field of information technologies, 2019–2023, thousand units

Джерело: побудовано авторами за даними (IT Ukraine Association, 2024)

Переважає кількість ФОП над юридичними особами в структурі діючих суб'єктів господарювання у сфері інформаційних технологій пояснюється наступним: більшість працівників ІТ-сектору (76.5%) оформлені в якості фізичних осіб-підприємців та укладають договори про надання послуг з компаніями; значно менше (16.5%) ІТ-спеціалістів працюють в компаніях за трудовим договором; і ще менша кількість ІТ-спеціалістів (7%) працюють за, так званими, гіг-контрактами (особливою формою цивільно-правового договору, які можуть укладати резиденти Дія-Сіті) (IT Ukraine Association, 2024).

Проблема обліку реальної кількості компаній сфери інформаційних технологій в Україні полягає в тому, що в більшості випадків ІТ-компанії створюють декілька юридичних осіб, які займаються різними напрямками діяльності компанії або пропонують різні продукти. Так, у 2023 році в Україні з ІТ КВЕД було зареєстровано більше 8 тис. компаній, але, за даними платформи Ukrainian Tech Ecosystem Overview, фактично було 2 948 діючих ІТ-компаній, 2 012 з яких відносяться до продуктових, а 936 – до сервісних компаній. Найбільша кількість сервісних ІТ-компаній розміщена у Києві, Львові та Харкові (рис. 8).

Український ІТ-ринок є складовою світового ринку послуг інформаційних технологій, тому тенденції, які існують на світовому ринку, характерні і для вітчизняного ринку. Провідною з тенденцій світового і українського ІТ-ринку є зростання попиту на послуги хмарних технологій. На ІТ-ринку України функціонують декілька хмарних компаній, найбільшими з яких є De Novo та Gigacloud, яка отримала сертифікації та стала першим сервісом хмарних обчислень в Україні зі статусом CSA STAR (Ukrainian Tech Ecosystem Overview, 2024).

Наступною тенденцією, яка характерна для світового ринку і для українського ІТ-ринку, є стрімкий розвиток штучного інтелекту (ШІ). Так, за досліджуваний період (2013–2023 рр.) кількість компаній штучного інтелекту зросла на 117%, тобто щорічне зростання становило до 10%, але з початком повномасштабного вторгнення в Україну це зростання скоротилося (рис. 9). Протягом досліджуваного періоду найбільше зростала кількість продуктових ІТ-

компаній (зростання склало 273%), тоді як кількість сервісних компаній зростала значно повільніше на (зростання склало 46%). За кількістю компаній серед країн Центральної та Східної Європи Україна займає друге місце, поступаючись лише Польщі (Сидоренко, 2023).

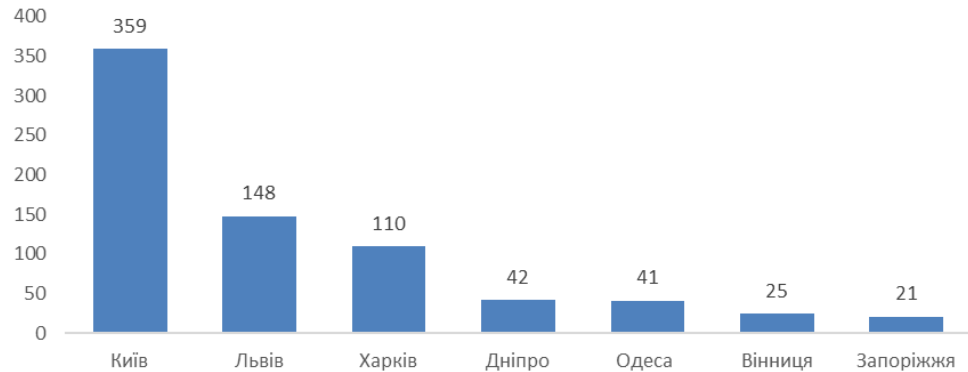


Рис. 8. Міста розташування сервісних ІТ-компаній, 2023 рік, шт.

Fig. 8. Cities of location of IT service companies, 2023, pcs.

Джерело: побудовано авторами на основі даних (Ukrainian Tech Ecosystem Overview. 2024).

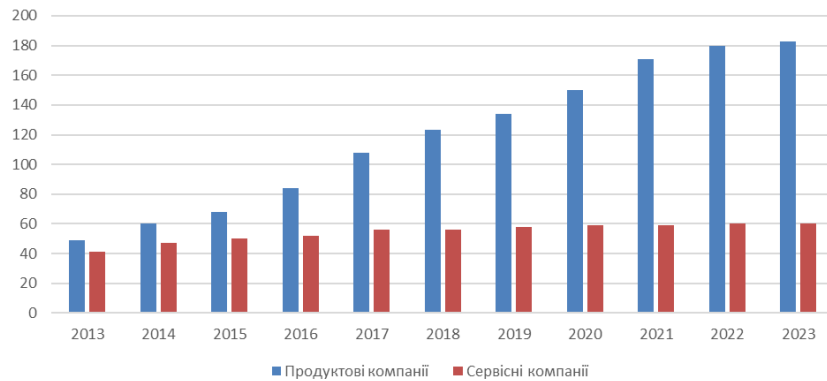


Рис. 9. Кількість компаній штучного інтелекту в Україні та типом компанії, 2013–2023 рр., шт.

Fig. 9. Number of artificial intelligence companies in Ukraine and by company type, 2013–2023, pcs

Джерело: побудовано авторами на основі (Ukrainian Tech Ecosystem Overview. 2024)

Отже, українському ринку інформаційних технологій притаманні тенденції, які існують на світовому ринку інформаційних технологій, в тому числі зростання попиту на хмарні технології та штучний інтелект, а також на підвищення рівня захисту від загроз в кіберпросторі. Для більш деталізованого дослідження участі українських ІТ-компаній на світовому ринку послуг інформаційних технологій пропонуємо розглянути п'ять найбільших ІТ-компаній України (за критерієм рівень доходів).

1. Компанія ТОВ «ЕПАМ СИСТЕМЗ». Входить в групу американської ІТ-компанії Eram Systems, яка є виробником програмного забезпечення та пропонує консультаційні послуги з інформаційних технологій (ЕРАМ, 2024). За досліджуваний період (2018–2023 рр.) прослідковується тенденція до зростання доходів компанії, за винятком 2023 року, що ймовірно пов'язано з тим, що частину замовлень було передано компанії ТОВ «ЕПАМ ДІДЖИТАЛ» (рис. 10).

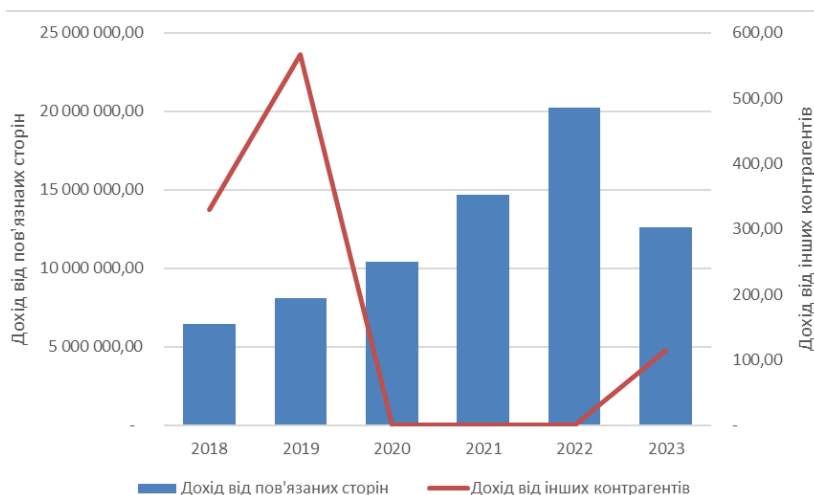


Рис. 10. Доходи компанії ТОВ «Епам Системз», 2018–2023 рр., тис. грн.

Fig. 10. Revenues of Eram Systems LLC, 2018–2023, thousand UAH

Джерело: побудовано авторами на основі (EPAM, 2024)

Доходи компанія отримує від компаній групи ЕПАМ, які виступають у ролі посередників, приймаючи замовлення, які виконує українська компанія. У 2023 році найбільші доходи було отримано від США (58.7%); країн Європи (31%); Канади (7.9%) (EPAM, 2024).

2. ТОВ «Люксофт-Україна». Входить в групу британської компанії Luxoft Holding Inc, яка пропонує послуги із розробки комп'ютерного програмування та тестування програмного забезпечення. ТОВ «Люксофт-Україна» навіть у 2022 та 2023 році змогла збільшити дохід (рис. 11). У 2023 році більше 60 % доходів було отримано від іноземних покупців, хоча цей рік для компанії склав складнішим, оскільки клієнти частіше обирали постачальників з більш стабільних країн (Luxoft-Ukraine Fin, 2024).

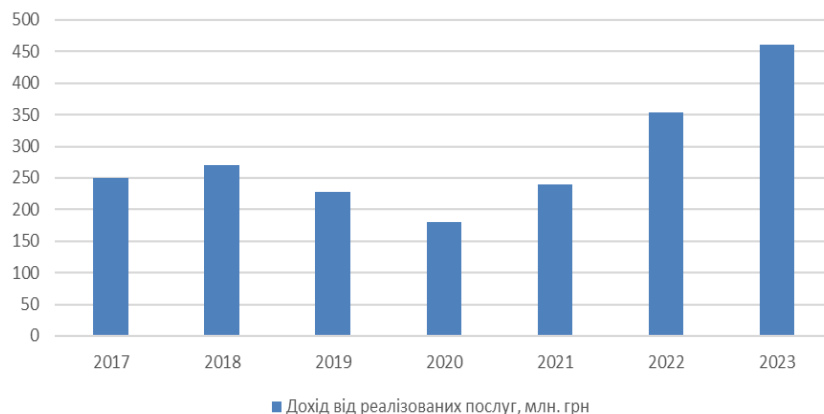


Рис. 11. Доходи компанії ТОВ «Люксофт Україна», 2017–2023 рр., млн. грн.

Fig. 11. Revenues of the company "Luxsoft Ukraine" LLC, 2017–2023, million UAH.

Джерело: побудовано авторами на основі (Luxoft-Ukraine Fin, 2024)

3. ТОВ «ГлобалЛоджик Україна». Входить до міжнародної групи Hitachi, яка спеціалізується на розробці програмного забезпечення, послуги інформатизації та інші

пов'язані послуги (GlobalLogic, 2024). Протягом досліджуваного періоду доходи постійно зростали (рис. 12).

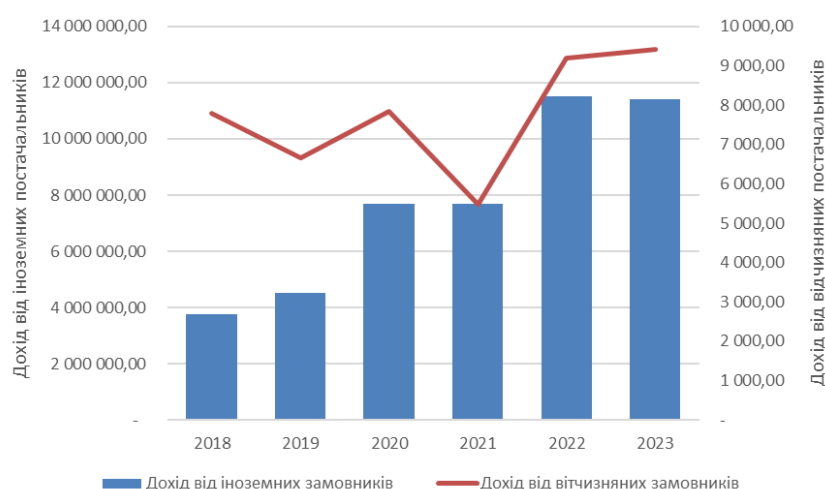


Рис. 12. Доходи компанії ТОВ «ГлобалЛоджік Україна», 2018–2023 рр., млн. грн.
Fig. 12. Revenues of GlobalLogic Ukraine LLC, 2018–2023, million UAH

Джерело: побудовано авторами на основі (GlobalLogic, 2024)

У 2023 році дохід від двох іноземних контрагентів склав 99.9% (GlobalLogic, 2024).

4. Компанія «Сіклум». Входить до глобальної групи, материнська компанія якої розташована у Великобританії. Пропонує проведення професійних тренінгів, зокрема програму Growth&Excellence Management, а також програму для підвищення знань працівників у сфері штучного інтелекту. У 2023 році більшу частину доходу було отримано від пов'язаної сторони компанії під спільним контролем, яка розташована у Великобританії, а залишок від ТОВ «Сіклум Україна» (Siklum, 2024). За досліджуваний період доходи компанії зростали, за винятком 2023 року (рис. 13).

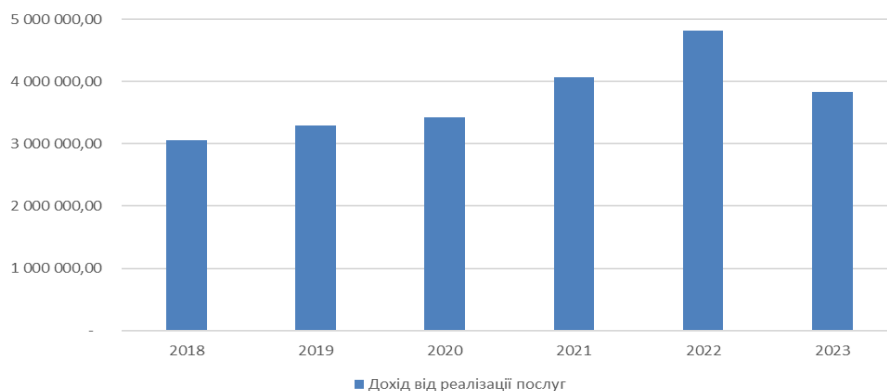


Рис. 13. Доходи компанії ТОВ «Сіклум», 2018–2023 рр., тис. грн.
Fig. 13. Revenues of Siklum LLC, 2018–2023, thousand UAH

Джерело: побудовано авторами на основі (Siklum, 2024)

5. Компанія «Сірма Софтвеа». Шведсько-українська компанія з розробки програмного забезпечення та ІТ-консалтингу. За досліджуваний період доходи зростали, за винятком 2023 року (рис. 14). У 2023 та 2022 рр. всі доходи компанія отримала від зарубіжних покупців (Sigma Software. 2024).

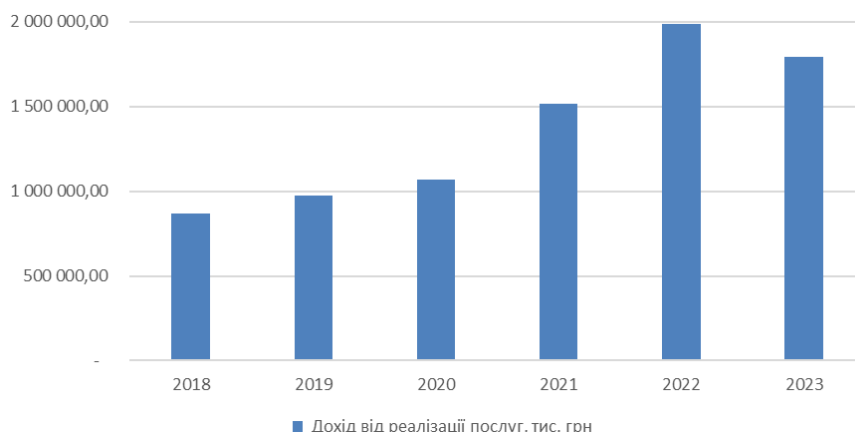


Рис. 14. Доходи компанії ТОВ «Сірма Софтвеа», 2018–2023 рр., тис. грн.
Fig. 14. Revenues of Sigma Software LLC, 2018–2023, thousand UAH

Джерело: побудовано авторами на основі (Sigma Software. 2024)

Висновки. Таким чином, п'ять найбільших компаній України у сфері ІТ більшу частину доходів від своєї діяльності отримують від зарубіжних покупців, що свідчить про конкурентоспроможність вітчизняних ІТ-компаній на світовому ринку послуг інформаційних технологій. Існуюча загальна тенденція скорочення доходів всіх розглянутих компаній у 2023 році (за винятком ТОВ «Люксофт Україна») пов'язана з повномасштабним вторгненням РФ, що підвищує невизначеність у країні, тому іноземні замовники відають перевагу компаніям з інших країн. Український ринок послуг інформаційних технологій стикається з викликами, зокрема економічною нестабільністю, відтоком кваліфікованих кадрів та загроз в кіберпросторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Campbell-Kelly M., Aspray W.F., Yost J.R., Tinn H., & Con Díaz G. Computer: A History of the Information Machine (4th ed.). New York: Routledge, 2023. 394 p. <https://doi.org/10.4324/9781003263272>
2. Mahoney M. S. The history of computing in the history of technology. Annals of the history of computing. 1988. Vol. 10, № 2. P. 113–125. URL: <https://web.mit.edu/sts.035/www/PDFs/mahoney.pdf>
3. Sharma N., Shamkuwar M., Singh I. The History, Present and Future with IoT. Internet of Things and Big Data Analytics for Smart Generation / eds. V. Balas, V. Solanki, R. Kumar, M. Khari. Cham : Springer, 2019. (Intelligent Systems Reference Library; Vol. 154). P. 45–70. https://doi.org/10.1007/978-3-030-04203-5_3
4. Shao, P., Tan, R., Peng, Q., Yang, W., & Liu, F. (2023). An Integrated Method to Acquire Technological Evolution Potential to Stimulate Innovative Product Design. Mathematics. 2023. Vol. 11(3). P. 619. <https://doi.org/10.3390/math11030619>
5. Russell A.L., Pelkey J.L., Robbins L. The business of internetworking: standards, start-ups, and network effects. Business history review. 2022. Vol.96. №.1. P. 109–144. <https://doi.org/10.1017/S000768052100074X>
6. Abbate J. Inventing the Internet. Cambridge, Massachusetts, London, England :The MIT Press, 1999. 268 p. URL: <https://nissenbaum.tech.cornell.edu/papers/Inventingtheinternet.pdf>

7. Bakshi I. The evolution of the Internet: the ARPANET to the world wide web. *International journal of social science & economic research*. 2023. Vol. 8. №. 9. P. 2729–2739: <https://doi.org/10.46609/ijsser.2023.v08i09.017>
8. Карий О. І., Гальків Л. І., Цапулич А. Ю. Розвиток ІТ-сфери України: чинники та напрями активізації. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми економіки та управління». 2021. Т. 5. № 1. С. 42–55. <http://doi.org/10.23939/semi2021.01.042>
9. Campbell-Kelly M. The history of the history of software. *IEEE annals of the history of computing*. 2007. Vol.29. №.4. P. 40–51. <https://doi.org/10.1109/MAHC.2007.4407444>
10. Kjeldskov J. 9. Mobile computing. *The encyclopedia of human-computer interaction*. 2nd ed. 2014. URL: <https://www.interaction-design.org/literature/book/the-encyclopedia-of-human-computer-interaction-2nd-ed/mobile-computing>
11. Global IT services market size & outlook, 2023–2030. Horizon. Grand View Research, 2024. URL: <https://www.grandviewresearch.com/horizon/outlook/it-services-market-size/global>
12. Annual report 2023. Accenture. 2024. URL: <https://www.accenture.com/content/dam/accenture/final/capabilities/corporate-functions/marketing-and-communications/marketing---communications/document/Accenture-Fiscal-2023-Annual-Report.pdf#zoom=50>
13. Annual report 2023–2024. TSC. 2024. URL: <https://www.tcs.com/content/dam/tcs/investor-relations/financial-statements/2023-24/q4/IFRS/Consolidated,%20Audited%20-%20USD.pdf>
14. Form 20-F 2024. Infosys. 2024. URL: <https://www.infosys.com/investors/reports-filings/annual-report/form20f/documents/form20f-2024.pdf#page=290.32>
15. Annual report 2023. IBM. 2024. URL: https://www.ibm.com/annualreport/assets/downloads/IBM_Annual_Report_2023.pdf
16. FY 2023 Results. Capgemini. 2024. URL: <https://investors.capgemini.com/en/publication/fy-2023-results/>
17. Обсяг реалізованих послуг за видами економічної діяльності. Державна служба статистики України. 2024. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
18. Гайворонська А., Заярнюк О. Сучасний ІТ-ринок України: аналіз статистики та перспективи. «Наука в ЦНТУ: основні досягнення та перспективи розвитку» за підсумками проведення «Дня науки – 2023»: зб. тез доп., м. Кропивницький, 20 квіт. 2023 р. С. 168–170.
19. Зовнішня торгівля. Національний банк України. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/>
20. The power of Ukrainian IT research for 2023. Digital Tiger. IT Ukraine Association. 2024. URL: https://itukraine.org.ua/files/ITU_GT.pdf
21. Dashboard of tech ecosystem of Ukraine. Ukrainian Tech Ecosystem Overview. 2024. URL: <https://uatechecosystem.com/dashboard>
22. Сидоренко О. Кризь хмари в майбутнє. Мережі та бізнес. 2023. №6 (129). С. 26–37. URL: <https://sib.com.ua/sib-6-129-2023/hmaru-ta-cod.html>
23. Фінансова звітність ТОВ «ЕПАМ СІСТЕМЗ». EPAM. 2024. URL: <https://careers.epam.ua/content/dam/epam/>
24. Управлінська звітність ТОВ «Люксофт-Україна». Luxoft-Ukraine Fin. 2024. URL: <http://luxoft-ukraine.ua/fin.net/documents/finance?doc=84314>
25. Фінансова звітність ТОВ «ГлобалЛоджик Україна». GlobalLogic. 2024. URL: <https://www.globallogic.com/ua/>
26. Фінансова звітність ТОВ «Сіклум». Ciklum. 2024. URL: https://ciklum.com.ua/Ciklum_Ukraine_FS_2023.pdf#page=8.12
27. Фінансова звітність ТОВ «Сігма Софтвеа». Sigma Software. 2024. URL: <https://cdn.sigma.software/>

Стаття надійшла до редакції 10.02.2025

Стаття рекомендована до друку 31.03.2025

REFERENCES

1. Campbell-Kelly, M., Aspray, W.F., Yost, J.R., Tinn, H., & Con Díaz, G. (2023). *Computer: A History of the Information Machine* (4th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003263272>

2. Mahoney, M. S. (1988). The history of computing in the history of technology. *Annals of the History of Computing*, 10(2), 113–125. Retrieved from <https://web.mit.edu/sts.035/www/PDFs/mahoney.pdf>
3. Sharma, N., Shamkuwar, M., Singh, I. (2019). The History, Present and Future with IoT. In: Balas, V., Solanki, V., Kumar, R., Khari, M. (eds) *Internet of Things and Big Data Analytics for Smart Generation*. Intelligent Systems Reference Library, vol 154. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-04203-5_3
4. Shao, P., Tan, R., Peng, Q., Yang, W., & Liu, F. (2023). An Integrated Method to Acquire Technological Evolution Potential to Stimulate Innovative Product Design. *Mathematics*, 11(3), 619. <https://doi.org/10.3390/math11030619>
5. Russell, A. L., Pelkey, J. L., & Robbins, L. (2022). The business of internetworking: Standards, start-ups, and network effects. *Business History Review*, 96(1), 109–144. <https://doi.org/10.1017/S000768052100074X>
6. Abbate, J. (1999). *Inventing the Internet*. MIT Press. Retrieved from <https://nissenbaum.tech.cornell.edu/papers/inventingtheinternet.pdf>
7. Bakshi, I. (2023). The evolution of the Internet: The ARPANET to the world wide web. *International Journal of Social Science & Economic Research*, 8(9), 2729–2739. <https://doi.org/10.46609/ijsser.2023.v08i09.017>
8. Karyi, O. I., Halkiv, L. I., & Tsapulych, A. Y. (2021). Development of the Ukrainian IT sector: Factors and directions of activation. *Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Series: Problems of Economics and Management*, 5(1), 42–55. <https://doi.org/10.23939/semi2021.01.042> (in Ukrainian)
9. Campbell-Kelly, M. (2007). The history of the history of software. *IEEE Annals of the History of Computing*, 29(4), 40–51. <https://doi.org/10.1109/MAHC.2007.4407444>
10. Kjeldskov, J. (2014). 9. Mobile computing. In *The encyclopedia of human-computer interaction* (2nd ed.). Retrieved from <https://www.interaction-design.org/literature/book/the-encyclopedia-of-human-computer-interaction-2nd-ed/mobile-computing>
11. Horizon. Grand View Research. (2024). Global IT services market size & outlook, 2023–2030. Retrieved from <https://www.grandviewresearch.com/horizon/outlook/it-services-market-size/global>
12. Accenture. (2024). Annual report 2023. Retrieved from <https://www.accenture.com/content/dam/accenture/final/capabilities/corporate-functions/marketing-and-communications/marketing---communications/document/Accenture-Fiscal-2023-Annual-Report.pdf>
13. Annual report 2023–2024. (2024). TSC. Retrieved from <https://www.tcs.com/content/dam/tcs/investor-relations/financial-statements/2023-24/q4/IFRS/Consolidated,%20Audited%20-%20USD.pdf>
14. Form 20-F 2024. (2024). Infosys. Retrieved from <https://www.infosys.com/investors/reports-filings/annual-report/form20f/documents/form20f-2024.pdf#page=290.32>
15. IBM. (2024). Annual report 2023. Retrieved from https://www.ibm.com/annualreport/assets/downloads/IBM_Annual_Report_2023.pdf
16. FY2023 results. (2024). Capgemini. Retrieved from <https://investors.capgemini.com/en/publication/fy-2023-results/>
17. On the volume of services sold by type of economic activity. (2024). State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua> (in Ukrainian)
18. Haivoronska, A., & Zaiarniuk, O. (2023). Modern IT market of Ukraine: Statistical analysis and prospects. In *Science in CNTU: Main achievements and development prospects* (pp. 168–170). Kropyvnytskyi. (in Ukrainian)
19. National Bank of Ukraine. (2024). Outside trade. Retrieved from <https://bank.gov.ua/>
20. IT Ukraine Association. (2024). The power of Ukrainian IT research for 2023. Digital Tiger. Retrieved from https://itukraine.org.ua/files/ITU_GT.pdf
21. Dashboard of tech ecosystem of Ukraine. (2024). Ukrainian Tech Ecosystem Overview. Retrieved from <https://uatechecosystem.com/dashboard>
22. Sidorenko, O. (2023). Through the clouds into the future. *Networks and Business*, (6), 26–37. Retrieved from <https://sib.com.ua/sib-6-129-2023/hmaru-ta-cod.html> (in Ukrainian)

23. EPAM. (2024). Financial statements of EPAM Systems LLC. Retrieved from <https://careers.epam.ua/content/dam/epam/> (in Ukrainian)
24. Luxoft-Ukraine Fin. (2024). Managerial reporting of Luxoft-Ukraine LLC. Retrieved from <http://luxoft-ukraine.ua/fin.net/documents/finance?doc=84314> (in Ukrainian)
25. GlobalLogic. (2024). Financial statements of GlobalLogic Ukraine LLC. Retrieved from <https://www.globallogic.com/ua/> (in Ukrainian)
26. Ciklum. (2024). Financial statements of Ciklum LLC. Retrieved from https://ciklum.com.ua/Ciklum_Ukraine_FS_2023.pdf#page=8.12 (in Ukrainian)
27. Sigma Software. (2024). Financial statements of Sigma Software LLC. Retrieved from <https://cdn.sigma.software/> (in Ukrainian)

The article was received by the editors 10.02.2025

The article is recommended for printing 31.03.2025

O. SHUBA*, Ph.D. (Geography), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economics and World Economy, <https://orcid.org/0000-0002-6186-6700>, e.shuba@karazin.ua

M. SHUBA*, Ph.D. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Logistics, <https://orcid.org/0000-0003-2581-6914>, marinashuba@karazin.ua

M. SAHURA*, Master, marharyta.sahura@student.karazin.ua

* V.N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine

UKRAINIAN IT COMPANIES IN THE GLOBAL INFORMATION TECHNOLOGY SERVICES MARKET

The global IT services market plays an important role in the development of Ukraine's economy: it increases GDP, contributes to job creation, attracts investment, and strengthens integration into the global economy. At the same time, the Ukrainian IT sector faces challenges such as economic instability, brain drain, and cybersecurity threats. This article examines the leading companies in the global IT services market: Accenture, Tata Consultancy Services, Infosys, IBM, and Capgemini. These companies specialize in cloud solutions, software development, automation, artificial intelligence implementation, business digitalization, and IT consulting. Key global trends have been identified, including rising demand for cloud technologies, generative AI, and cybersecurity services. The export and import dynamics of Ukraine's IT services for 2019–2023 are analyzed. Before the full-scale invasion, Ukraine's IT exports showed growth in line with global trends. After 2022, some companies reduced their operations. The majority of provided services consisted of software development and consulting. The import structure is similar, dominated by computer, telecommunication, and information services. About 70% of IT service exports are concentrated in ten countries. Key domestic trends include an increase in the number of market participants (until 2023), predominance of individual entrepreneurs, rapid development of AI companies (117% growth during 2013–2023, with a slowdown after 2022), and substantial growth in product companies (+273%). Ukraine ranks second in Central and Eastern Europe in terms of the number of IT companies, behind only Poland.

Keywords: **computer services, telecommunication services, information services, information technology, global market of information technology services.**

JEL Classification: F14, F23, L86, H56.

Як цитувати: Шуба О.А., Шуба М.В., & Сагура М.В. (2025). Українські ІТ-компанії на світовому ринку послуг інформаційних технологій. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*, (108), 93–106. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2025-108-09>

In cites: Shuba O., Shuba M., & Sahura M. (2025). Ukrainian IT companies in the global information technology services market. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University Economic Series*, (108), 93–106. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2025-108-09> (in Ukrainian)